

DUES RESPOSTES

Les respostes immediates dels amics Manuel Valls i Oriol Martorell a DUES PREGUNTES, incloses en la GUIA MUSICAL nº 6, a continuació del meu solt, acusen una impaciència que proven la importància del tema o temes tractats. Com que crec que elles no poden posar punt final a l'assumpte, sinó que obren el camí a més amples disquisicions, tinc el deure d'intervenir novament per tal de situar la qüestió en el punt que jo crec just.

Manuel Valls en les seves paraules ha fugit de les afirmacions generals i abstractes i ha donat una resposta concreta. Li/agraïxo perquè així facilita la meua tasca. Oriol Martorell en voler aclarir les seves afirmacions, crec que les ha deixades pràcticament al mateix lloc on estaven, ço que vol dir que no ha sabut ben bé com sortir-se'n, o bé no li ha interessat de fer-ho. Ja en parlarem després.

A Manuel Valls

Diu Manuel Valls que "no n'hi ha prou que el nostre cor canti entonat i conservi el més granat de la nostra cançó tradicional". "Cal, a més, que sigui un cor actual; que amb les grans creacions clàssiques de signe coral" (i aquí cita una sèrie d'autors que hem d'advertir que tots són del repertori de l'Orfeó, però que tal com està construïda la frase que els enclou sembla que no en formin part) "i les dels nostres autors" (lés que l'Orfeó tampoc no les interpreta?) "canti el més representatiu de la música coral del nostre temps". El meu amic ve a dir després, que Poulenc i Hindemith (autors del nostre repertori) no compten, per tal com no són "autènticament significatius de la música actual (la que porta les noves premisses)". Després escriu que l'absència d'altres noms (Strawinsky, Britten, Honegger⁴⁹, Falla, Orff, Bartok, Dallapiccola) i unes obres determinades que cita, "constitueix una con-

siderable llacuna que impedeix qualificar d'actual la tasca de l'Orfeó, amb el perill de convertir en anacrònica la seva funció".

Contestaré al més breument possible amb les següents consideracions:

1ª: Els cors, així com tota classe d'intèrprets, ja siguin col·lectius com individuals, es qualifiquen aquí i a tot arreu del món, pel grau de maduresa o perfecció obtinguda en la tasca que porten a terme, mentre aquesta es basi sobre obres dignes. A ningú no se li acudirà, per exemple, donar el qualificatiu d'anacrònic al pianista Kempf per tal com el seu repertori no ultrapassa els límits de Brahms. Com tampoc no podem donar dit qualificatiu al COR BACH de Munich, per tal com està especialitzat en les obres del gran cantor de Leipzig i en algunes altres obres clàssiques, i no té al seu repertori el WHAR REQUIEM de Britten, l'ATLÀNTIDA de Falla, etc.....

2ª: L'Orfeó Català ha fet quelcom més que "cantar entonat i conservar el repertori més granat de la nostra cançó tradicional". Si hom llegeix bé la resposta de Manuel Valls, convindrà que sembla que vulgui significar que l'actuació artística de l'Orfeó estigui enca-llada en un carreró sense sortida. La nostra entitat més que conser-
var aquest repertori, concretament en els 20 anys darrers, a partir de la seva resurrecció (podríem dir-ne) ha doblat, almenys, les composicions del gènere, comptant-hi també el folklore estranger, amb harmonitzacions, a diverses de les quals es pot donar el qualificatiu de superbes (P. Donostia, Gail Kubik, Lambert, Pujol, Sancho Marraco, Taltabull, Toldrà, Tetc.). No ens hem limitat, doncs, a conservar un gènere, sinó que l'hem renovat i encara que aquesta renovació no sigui a base de sistemes "dernier cri" hem de convenir, objectivament parlant, que en diverses de les obretes en qüestió hi ha bellíssimes troballes musicals.

T Canteloube

3a: La nostra tasca no ha acabat ací (Manuel Valls amb les seves paraules estrictes sembla voler afirmar el contrari), car, si així fos, seria evidentment incompleta. La nostra tasca conservadora i renovadora a la vegada, ha consistit doncs, també, a mida sempre de les nostres forces i de les circumstàncies que ens han envoltat, a anar donant les obres corals més representatives dels autors que ens han precedit i dels actuals, tenint en compte en bona part els nostres compositors. L'article primer dels nostres Estatuts és completament taxatiu en aquest sentit.

Si contemplem la tasca realitzada durant els últims 20 anys, trobarem que més de 200 obres en estrena o primera audició han estat donades al nostre públic, a més de les del repertori tradicional (donem a aquesta paraula la seva major extensió), que han abraçat tots els gèneres: simfònic-coral, cançó popular, cançó original, música religiosa antiga i moderna, etc. etc.

Ultra fer revivre les jornades inesborrables dels 50 anys primers de l'Orfeó Català sota la direcció d'aquell gran home que fou Lluís Millet (GRAN MISSA EN SI MENOR i PASSIÓ SEGONS SANT MATEU de Bach, NOVENA SIMFONIA i MISSA SOLEMNIS de Beethoven, LES ESTACIONS de Haydn, REQUIEM de Mozart, PARSIFAL de Wagner, etc.), hem cantat per primera vegada davant el públic: ELIAS de Mendelssohn (estrena a Espanya), REQUIEM de Verdi, REQUIEM de Fauré, etc. i dels compositors actuals STABAT MATER (1a a Espanya i amb la presència de l'autor) i fragments de DIÀLEGS DE CARMELITES (1a en concert) de Francis Poulenc, fragments de l'oratori SANT FRANCESC del P. Donostia i per primera vegada a Europa EL PESSEBRE de Pau Casals.

Ara mateix, no ignora l'amic Valls que jo en lloc d'inaugurar el nostre 75è aniversari amb LES ESTACIONS de Haydn, havia proposat l'estrena immediata d'una obra contemporània d'un autor notabilíssim nostre, proposició que per raons respectabilíssimes que jo vaig comprendre

i Valls també (per tal com la decisió es prengué davant seu) no pogué portar-se a terme immediatament. Si Déu vol, però, l'oratori VERGE MARIA de Blancafort, obra audaç, encara que no serial, però plena de veritable música, serà donada, espero, el pròxim curs.

Si ens aturéssim ara a parlar de les obres originals per a cor "a capella" religioses o profanes que han estat donades en els últims 20 anys en estrena o 1ª audició, a més de les del repertori tradicional (pràcticament tota l'obra coral de Nicolau, poemes de V. Ma de Gibert, Llongueres, etc..... tres dels monumentals Motets de Bach, que no ha cantat, que jo sàpiga, cap més cor espanyol, Victoria, Palestrina, etc. etc.), la llista es faria encara ben llarga: P. Donostia (9 obres), Manén (poema MUNTANYA DE MONTSERRAT i les seves superbes glos- ses), Joaquin Rodrigo, Mompou, Licinio Refice (poema POMPOSIA), Debussy (TRES CANÇONS DE C. D'ORLEANS), Hindemith, Poulenc (Motets religiosos) etc. etc. i d'altres que nomenem per estar massa lligades amb la nostra persona.

4^a: El camí progressiu, doncs, de l'Orfeó ha estat assegurat malgrat no cantar-se per exemple EL REI DAVID d'Honneger, CARMINA BURANA d'Orff, etc. etc., a més del fet que l'obra general de Poulenc i Hindemith en allò que té d'estrictament coral és, almenys, tan important com la d'Strawinsky, Falla, Bartok, etc. I no parlo en sentit musical en general, car en aquest aspecte em reservo ara el judici.

Vull fer constar que l'Orfeó Català, a més d'ésser una entitat de tipus artístic, és també una obra social, i que com a tal té les seves exigències que no es poden negligir, si volem conservar el seu caràcter. Això vol dir que si és molt fàcil de fer programes per tal que els realitzin els altres, de vegades les circumstàncies (que poden ser també d'índole diferent de les socials) dificulten molt la seva realització.

En general, però, val més donar aquelles obres importants

del nostre temps que, a part del seu valor, no hagin estat executades encara entre nosaltres. EL REI DAVID d'Hon²⁸berger que, a part del seu valor innegable, és possible que no tingui avui la categoria de fita en la música del segle, fou donat a la nostra ciutat sota la direcció del seu autor i sota els auspicis de l'enyorada "Associació de Música de Camera"; la SIMFONIA DELS PSALMS de Strawinsky ha estat interpretada diverses vegades a casa nostra, primerament per l'Orfeó Gracienc sota la direcció del propi autor i, més tard, de Pau Casals; més recentment i més d'un cop amb la nostra CAPELLA CLÀSSICA POLIFÒNICA i Eduard Toldrà.

Dels altres autors al·ludits per Manuel Valls, Carl Orff és un autor en l'obra del qual el ritme no pot dissimular la vulgaritat de concepció de la seva trama harmònica. Ben clar ho comprovarem en una recent audició del passat FESTIVAL INTERNACIONAL a la nostra ciutat. (No comprenem com Manuel Valls pot avantposar el seu valor musical intrínsec al de l'STABAT de P^{SV}lenc).

En el que es refereix a l'ATLÀNTIDA de Falla, que el genial autor del RETABLO abans de començar a compondre-la oferí a l'Orfeó Català i al seu fundador, en podria dir moltes coses i molt interessants, però el respecte i l'admiració al gran mestre, a altres persones estimades i admirades que no són d'aquest món, i la consideració deguda als organismes que amb tan gran i lloable zel patrocinaren les seves primeres audicions, són factors que em priven avui de parlar-ne.

Resten encara Britten, Dallapiccola i Bartok. El WHAR REQUIEM, i del primer d'aquests tres, és una obra certament importantíssima, per l'estudi de la qual es necessita molta calma i un temps molt llarg lliure de traves que no es troba quaj hom vol. De Dallapiccola, fora del seu nom i del d'alguna de les seves obres, no en conec res. Només conservo el record d'una conferència que donà al nostre CONSERVATORIO SUPERIOR MUNICIPAL DE MUSICA en la qual, i en parlar del sistema

serial sofri unes confusions evidents que l'obligaren a abandonar l'exemplificació que ell escrivia a la pissarra. Bartok és un dels compositors actuals que jo admiro més, però haig de confessar que no he aprofundit la seva obra coral, certament no molt extensa. És possible que l'Orfeó tingui l'honor d'interpretar-lo algun dia.

Molt agraït a Manuel Valls pels seus suggeriments. Pot estar, però, segur que l'Orfeó Català sap perfectament per on va i perquè hi va, té consciència de les seves possibilitats i molts projectes en perspectiva, la realització dels quals depèn de les circumstàncies que l'envolten, dels seus principis fundacionals estatutaris, del nostre públic addicte i ¿per què no dir-ho? de la confiança cordial, sense traves, dels qui vulguin ésser els seus amics.

A manera de rèplica a Oriol Martorell

He volgut significar, en començar, que Oriol Martorell amb les seves paraules "A manera de resposta" no ha avançat pràcticament gens en l'aclaració que jo li demanava. Diu que li hauria agradat una resposta a la seva pregunta i no la petició de nous aclariments. A mi, en canvi, m'hauria plagut que aquests aclariments que jo demanava m'haguessin estat donats per ell, que ha posat l'assumpte sobre la taula. Ara bé, no se m'hauria ocorregut mai de demanar-los-hi, si ell no hagués formulat unes afirmacions que afecten coses que em són molt cares, i més, pronunciades en un lloc que m'és molt car, i reproduïdes en unes planes en les quals podria semblar ^a ~~xxx~~ algú que es donava caràcter oficial a un criteri tan poc concret i relliscós.

Oriol Martorell ens confirma ara que no ha fet cap progrés, en voler desfer l'ambigüitat de les frases que va pronunciar. Crèiem que la seva contesta seria explícita, però veiem que si bé les paraules són distintes, el seu significat general i abstracte és més o menys el mateix. Diu que no va dir res més que el que volia dir. Això és evi-

dent. No se li va escapar, ni se li escapa ara res que pugui ésser de compromís. Caldria, però, que el seu pensament sortís netament a la llum. Avui vaig més endavant, puix que les seves recents paraules m'hi porten. Si no li és possible de saber quins són els motlles nous i necessaris -mentre els savis investigadors hi van aprofundint- ¿podria dir-me quines són les temptatives que ell ha fet per rompre els motlles que encara ell no ens ha declarat quins són? S'entén, temptatives musicals, perquè les altres, les netament materials, és més difícil d'aplicar-les per igual a tothom, car depenen de circumstàncies externes diferents. Ell té un CHOR jove (escric chor amb ch perquè d'altra manera en aquest cas hi podria haver confusió), quasi verge, a les mans. ¿De quina forma, amb la dita corporació ha trencat els motlles (o els ha intentat trencar) de la primera meitat del segle XX? Espero, doncs, aquest aclariment tan necessari, que pot donar lloc a un joc que cal que surti a la llum d'una vegada i no es limiti a ésser un tema entre bastidors.

Tingui en compte, però, Oriol Martorell, que si "el món és una seguida renovació de formes..." (Lluís Millet 1916), el concepte que Lluís Millet tenia de renovació no era el que el meu contrincant sembla que té quan parla de caducitat de motlles. Una cosa és caduca quan no serveix per a res; però si ella és el punt de partida, d'entroncament, si conté una sèrie d'elements imprescindibles per a l'evolució futura normal, no podem dir que ha caducat (si és una obra mestra en claror d'eternitat encara menys). En el renovellament constant de la natura tenim un exemple palès d'això. Lluís Millet mai no va declarar caducat Clavé. En va ésser tota la vida un enamorat. Si ens proposéssim citar fragments dels seus escrits que ho confirmen, en tindríem per estona. L'obra que el fundador de l'Orfeó Català va preconitzar, hi està netament entroncada. L'obra dels mestres compositors

sortits o podríem dir formats en el fogar de l'Orfeó, és un exemple vivent d'evolució progressiva, àdhuc actualment. Fa poc un dels nostres mestres contemporanis més assenyalats i singulars, m'escrivíia que "de l'obra de l'Orfeó i de la del mestre Millet tots en som fills". Que distint és aquest punt de mira, del punt de mira sec i tallant de la caducitat de motlles al·ludit per l'amic Martorell!

Lluís Mª Millet

Diada de Santa Cecília de 1966

Dues respostes

Les respostes ~~delles~~ immediates dels amics Mameu Valls i Oriol Martorell a "Dues preguntes", incloses en la "Guia Musical" n.º 6, acon-
tinuació del meu text, acusen una impaciència que proven de la
importància del tema o temes tractats. Com que crec que ells no poden
posar punt final a l'assumpte, m'ho, que obren el camí a més
amplis disquisicions, tinc el deure d'intervenir novament per
tal de situar la qüestió en el punt que jo crec just.

Mameu Valls en les seves paraules ha fugit de les afirmacions ge-
nerals i abstractes i ha donat una resposta concreta. Li agraeixo
perquè així facilita la meua tasca. Oriol Martorell en voler aclarir
les seves afirmacions, crec que les ha deixat pràcticament al mateix
lloc on estaven, és a dir que no ha sabut ben bé com sortir-ne,
o bé, no li ha interessat de fer-ho. ja en parlarem després.

A Mameu Valls

Dir Mameu Valls que "no n'hi ha prou que el nostre chor canti l'Internat

i conservar el més granat de la nostra cançó tradicional". "bal, a més,²
que sigui un chor actual; que amb les grans creacions clàssiques
de signe coral" (i aquí cita una sèrie d'autors que havem d'advertir que
tot són del repertori de l'Orfeo, però, que tal com està construïda la
frase que els endon sembla que no en formin part), "i les dels nostres
autors" (és que l'Orfeo tampoc les interpreta?) "canti el més repre-
sentatiu de la música coral del nostre temps". El meu amic ve
a dir després que Poulenc i Hindemith (autors del nostre repertori)
no compten, per tal com no són "autènticament significatius
de la música actual (la que porta les noves premisses)". Des-
prés escriu que l'absència d'altres noms (Stravinsky, Britten,
Honegger, Falla, Orff, Bartók, Dallapiccola) i unes obres determi-
nades que cita, "constitueix una considerable llacuna que
impedeix qualificar d'actual la tasca de l'Orfeo, amb el
perill de convertir en anacrònica la seva funció".

contestaré el més breument possible amb les següents
consideracions:

1^a : Els chors, així com tota classe d'interprets, ja s'ignin

col·lectius com individuals, es qualifiquen aquí i a tot (3)
an en del món. pel gran de maduresa o perfecció obtinguda
en la tasca que porten a terme, mentre aquesta es basi sobre
obres dignes. A ningú se li acudirà, per exemple, donar
el qualificatiu d'anacònic al pianista Kempp per tal
com el seu repertori no ultrapassa els límits de Brahms.
Com tampoc podem donar dit qualificatiu al "Chor
Bach" de Munich, per tal com està especialitzat en les obres
del gran Cantor de Leipzig i en algunes altres obres clàssiques,
i no té al seu repertori el "Wan Requiem" de Britten, l'"At-
lantiada" de Falla, etc.

2^a L'Orfeo Català ha fet quelcom més que "cantar antonat
i conservar el repertori més granat de la nostra cançó tradicional".
Si hom llegeix bé la resposta de Manuel Valls, convindrà que sem-
bla que vulgui significar que l'actuació artística de l'Orfeo
estigui encallada en un carreró sense sortida. Va
nosta entitat més que conservar aquest repertori, conre-

-tament en els 20 anys darrers, a partir de la seva ^{re-}no-
-ció (podríem dir-ne) ha doblat, al menys, les composicions del
gènere, comptant-hi també el folklore estranger, amb
harmonitzacions a ^{varies} ~~algunes~~ de les quals es pot donar
el qualificatiu de superbes (P. Donostia, Jail Kubiak,
d'Amberst, Pujol, Sancho Manaco, Taltabull, Toldrà,
etc.). No ens hem limitat doncs a conservar un gènere,
sinó que l'hem renovat i encara que aquesta
renovació no sigui a base de sistemes "dernier cri",
hem de convenir, objectivament parlant, que en varies de
les obres en qüestió ^{hi ha} ~~hi troben~~ bellíssims travalls muni-
-cals.

3^a La nostra tasca no ha acabat ací (Mamel Valls amb les seves
paraules estrictes sembla voler afirmar el contrari); car, si així
fos, seria evidentment incompleta. La nostra tasca
Conservadora i renovadora a la vegada, ha consistit

5
doncs també, a mida sempre de les nostres forces i de les
circumstàncies que ens han envoltat, ~~en~~^a anar donant les obres
corals més representatives dels autors que ens han precedit
i dels actuals, tenint en compte en bona part els nostres
compositors. L'article primer dels nostres Estatuts és com-
pletament taxatiu en aquest sentit.

Si contemplem la tasca realitzada durant els últims
20 anys, trobarem que més de 200 obres en estrena o primera
audició han estat donades al nostre públic, a més de les del
repertori tradicional (donant a aquesta paraula la seva ma-
yor extensió), que han ~~abastat~~^{abragat} tots els gèneres: simfònic-
coral, cançons populars, cançons originals, música religiosa antiga
i moderna etc etc.

well! (espaï normal)

Ultra fer revivre les jornades inextinguibles de ~~Catalpa~~
del 50 anys primers de l'Orquestra Catalana tota la direcció d'aquell
gran home que fou Lluís Millet ("Gran Milla en 2ª menor",
~~l'apunt~~)

(6)
i "Pamí segons St. Mateu" de Bach, "Nouena Simfonia" i "Missa
Solemnis" de Beethoven, "Les Estacions" de Haydn, "Requiem" de
Mozart, "Parsifal" de Wagner etc), havent cantat per pri-
mera vegada davant el ~~nostre~~ públic: "Elias" de Mendel-
-sohn (estrena a Espanya), "Requiem" de Verdi, "Requiem" de
Fauré etc i dels compositors actuals "Stabat Mater"
(1ª a Espanya i amb la presència de l'autor) i fragments
de "Diàlegs de Carmelites" (1ª en concert) de Francis Poulenc,
fragments de l'oratori "Sant Francesc" del P. Donostia
i per primera vegada a Europa "El Pennebre" de Pau Casals.

Ara mateix, no ignora l'amic Valls que jo en elloc
d'inaugurar el nostre 75è aniversari amb "Les
Estacions" de Haydn, havia proposat l'estrena
immediata d'una obra contemporània d'un autor
notabilíssim nostre, proposició que per raons respec-

-També li mires que jo vaig comprendre i Valls Farnhe²
(per tal com la decisió es prengué davant seu) no pugné
portar-se a terme immediatament. Si s'en vol, però,
l'oratori "Verge Maria" de Blancafort, obra anta, ja,
encara que no seria, però plena de veritable música,
serà donada, espero, el pròxim curs.

Si ens aturéssem ara a parlar de les obres origi-
nals per a cor "a capella" religioses o profanes que han
estat donades en els últims 20 anys en estrena o 1^a
audició, a més de les del repertori tradicional (prac-
ticament tota l'obra coral de Nicolau, primer de Vn-
de Sibert, Lemperieres etc.... tres dels monumentals Motets
de Bach, que no ha ^{cançons} ~~cançons~~ ^{cançons} ~~cançons~~, que jo sapiga, cap més cor
espanyol, Victoria, Palestina etc etc), la llista
es faria encara ben llarga: P. Donostia (9obres), Mank

(8)
(poema "lluntanya de Montsenat" i les seves impecables
glosses), joaq. Rodrigo, Moussou, Lluís Reixac (poema
"Pamplona"), Debussy ("Tres Cançons de C. d'Orleans"), Hindemith,
Poulenc (Motets religiosos) etc etc i d'altres que
no mencionem per estar massa lligats amb la nostra
persona.

4^a El camí progressiu, doncs, de l'Orfeu ha estat
anegat malgrat no cantar-se per exemple "El Rei
David" d'Hammacher, "Carmina burana" d'Orff etc
etc, a més del ^{ket} que l'obra general de Poulenc i Hindemith
en ~~allò~~ ^{allò} que té d'estrictament coral és, almenys, tan
important com la d'Stravinsky, Falla, Bartók etc.
Y no parlo en sentit musical (segueix) →

en general, car en aquest aspecte en reseno ⁹
ana el judici.

Vull fer constar que l'Orfeo Català, a més d'èsser una entitat de tipus ^{us} artístic, és també una obra social, i que com a tal té les seves exigències que no es poden negligir, si volem conservar el seu caràcter. Això vol dir que no és molt fàcil de fer programes per tal que els realitzin els altres, de vegades les circumstàncies (que poden ser ~~diferents~~ també d'indole diferent de les socials) dificulten molt la seva realització.

En general, però, val més donar aquelles obres importants del nostre temps que, a part del seu valor, no puguin estat ^{exentades} ~~donades~~ encara entre nosaltres. "El Rei David" d'Hennefer que, a part del seu valor inefable, és

possible que no tingui avui la categoria de fita en ¹⁰
la mítica del segle, fou donat a la nostra ciutat
pota la Direcció del Xeu autor i sota els auspicis
de l'Inyosada "Associació de Mítica de Camera";
la "Simfonia dels Salmes" de Stradinsky ha estat interme-
tada oàries vegades a casa nostra, primera-
ment per l'Orfeo' francès sota la direcció del
propi autor i, més tard, de Pau Carals, més recentment
i més d'un cop amb la nostra "Capella clàmica
Polifònica" i Edvard Taldrà.

Des altres autors al·ludits per L. Valls, Carl Orff és un
autor en l'obra del qual el ritme no pot disminuir la
vulgaritat de concepció de la seva trama harmònica.
Ben clar ho comprovarem en una recent audició
del parat "Festival Internacional" celebrat a la nostra

cintat (No comprenem com Manuel Valls pot avant-
posar el seu valor musical intrínsec al de
l'"Stabat" de Boullenger)

En qüè que es refereix a l'"Atlàntida" de Falla,
que el genial autor del "Retablo" abans de començar
a ~~compondre-la~~ compondre-la oferí a l'Orfeo Català
i al seu fundador, en podria dir varies coses i força
interessants, però el respecte i admiració al gran mestre
a altres persones estimades i admirades frenen tot d'afegir
més, i la consideració deguda als organismes que amb
tan gran i lloable zel patrocinen les seves primèries
audicions, són factors que em priven avui de parlar-
he.

Resten encara Britten, Dallapiccola i Bartók. El "War

(12)

Requiem del primer d'apostats tres, és una obra clítament importantíssima, per l'estudi de la qual es necessita molta calma i un temps molt llarg lluny de tot el que no es troba gran hom vol. de Dallapiccola, fora del seu nom i del d'alguna de les seues obres, no en coneixes. No m'és conegut ~~en~~ el record d'una conferència que donà al nostre "Conservatorio Superior Municipal de Música" en la qual, i en parlar del sistema serial refi'unes confusions evidents que l'obligaren a abandonar l'exemplificació que ell escrivia a la penya. Bartók és un dels compositors actuals que jo admiro més, però haig de confessar que no he profunditzat la seua obra coral, certament no molt estesa. És possible

que l'Orfeo tingui l'honor d'interpretar. Lo (13)
algun dia.

Molt agraït a Mameu Valls per ^{les seues} suggerimen-
~~tes~~ ^{ments}. Pot estar ell, però, segur que l'Orfeo Català sap
perfectament per on va i perquè hi va, té conscièn-
cia de les seues possibilitats, i molts projectes en
perspectiva, la realització dels quals depèn de les
circumstàncies que l'envolten, dels seus principis
fundacionals estatutaris, del nostre públic ^{de} adicte
i i per pré' nodri-ho?, de la confiança cordial, sense
traves, dels que vulguin ésser els seus amics.

(Segueix)

A manera de replicar a Oriol Martorell

(14)

~~A manera de segona resposta a Oriol Martorell~~

He volgut significar, en començar, que Oriol Martorell amb les seves paraules "A manera de resposta" no ha avançat pràcticament gens en l'aclaració que jo li demanava. Sin que li hauria agradat una resposta a la seva pregunta i no la petició de nous aclariments. A mi, en canvi, m'hauria plagut que aquests aclariments que jo demanava m'haguessin estat donats per ell, qui ha posat l'assumpte sobre la taula. Ara bé, no se m'hauria ocorregut mai de demanar-los-li, si ell no hagués formulat unes afirmacions que afecten a coses que em són molt cares, oïmés, pronunciades en un lloc que m'és molt car,

15
i reproduïdes en uns plans en les quals podria semblar a algú que es donava caràcter oficial a un criteri tan poc concret i rel·liscós.

Oriol Martorell ens confirma ara que no ha fet cap progrés, en voler desfer l'ambigüetat de les frases que va pronunciar. Brèiem que la seva contesta seria explícita, però veiem que si bé les paraules són distintes, el seu significat general i abstracte és, més o menys el mateix. Din que no va dir res més que el que volia dir. Això és evident. No se li va escapar, ni se li escapa ara res que pugui ésser de compromís. Caldria, però, que el seu pensament sortís netament a la llum. Avui vaig més endavant, puix que les seves recents paraules m'hi porten. Si no

li és possible saber quins són els motlles nous
i necessaris - mentre el savi investigador hi van pro-
funditzant - i podria dir-me quines són les ^{imp}ten-
tatives que ell ha fet per rompre els motlles que
encara ell no ens ha declarat quins són? S'entén,
~~ten~~^{imp}tatives musicals, per què les altres, les netament ma-
terials, és més difícil d'aplicar-les per igual a tothom,
car depenen de circumstàncies externes diferents. Cal
té' un chor jove (escric chor amb ch per que d'altre manera en
aquest cas hi podria haver confusió), quasi verge, a les mans. i de
quina forma. amb la dita corporació ha tancat els
motlles (o els ha intentat tancar) de la primera meitat
del segle XX? Espero doncs aquest aclariment tan

necessari, que pot donar lloc a un joc que cal que
surti a la llum d'una vegada i no es limita a ésser
un tema entre bastidors. ⁽¹⁷⁾

Tingui en compte, però, Oriol Martorell que xi
"el món és una seguida renovació de formes...."
(Lluís Millet 1916), el concepte que Lluís Millet tenia
de renovació no era el que ~~era~~ el men contrariant
sembla que té quan parla de caducitat de motlles.

Una cosa és caduca quan no serveix per a res; però xi
ella és el punt de partida, d'entroncament, xi conté
una sèrie d'elements imprescindibles per a l'evolució
futura normal, no podem dir que ha caducat (si és
una obra mestra en claror d'eternitat encara més).
Oen el renovellament ~~de~~ constant de la natura

(18)

tenim un exemple palès d'això. Lluís Millet
mai va declarar caducat a blanc. En va ésser
tota la vida un enamorat. Si us proposem citar
fragments dels seus escrits que ho confirmen, en
tindríem per estona. d'obra que el fundador
de l'Orfeó Català va preconitzar, hi està net a-
-ment entroncada. L'obra dels mestres com-
-positors sortits o podrien dir formats en el foc
de l'Orfeó, és un exemple vivent d'evolució pro-
-gressiva, àdhuc actualment. Fa poc un dels nostres
mestres contemporanis més aranyalats i singulars,
~~en~~ m'escribia que "de l'obra de l'Orfeó i de la del Mes-
-te Millet tots en som fills". Que distint és aquest punt

de mria, del punt de mria sec i tallant de la ⁽¹⁹⁾
caducitat de nostres al·ludat per l'amic Martorell!

Lluís M. Millet →

Santa Cecília de 1966.